

Türk Yönetim Yazını ve Türkiye’de Yönetim - Örgüt Alanının Gelişimi: 1990 Yılı Sonrası (Nereden Nereye)*

A. Ümit BERKMAN

Prof. Dr., Bilkent Üniversitesi, İşletme Fakültesi
İşletme Bölümü
berkman@bilkent.edu.tr

1. Giriş

Ekteki 1987 tarihli ve **Amme İdaresi Dergisi**’nde yayınlanan “Amme İdaresi Dergisi’nde Yayınlanan Makaleler ve Türk Yönetim Bilimi” başlıklı makale (Berkman, 1987) 1960 sonu ile 1980 sonu dönemine ilişkin değerlendirme ve yorumlarda bulunmuştur. Bu makaleye, Türk Yönetim Yazınına çeşitli yönleriyle inceleyen çok sayıda çalışmada atıfta bulunulmuştur. (bkz. örneğin, kronolojik sıra ile, Üsdiken ve Pasadeos, 1992a ve 1992b; Üsdiken ve Pasadeos, 1993; Katrinli, Özmen ve Arbak, 1995; Özen, 1995; Üsdiken, 1995; Üstüner, 1995; Üsdiken, Selekler ve Çetin, 1998; Üsdiken ve Çetin 1999; Özen, 2000; Üsdiken ve Erden, 2001; Üsdiken ve Erden, 2002; Üsdiken, 2002; Eryılmaz, 2008).

Türk Yönetim Bilimine ilişkin değerlendirme ve yorumları bakımından öncü çalışmalardan biri sayılabilecek ve hayli atıf almış olan bu makalenin, 20 yılı aşkın bir süre sonra, **Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi**’nin “**Türkiye’de Yönetim/Örgüt Alanının Gelişimi**” temalı özel sayısında yer alması şu üç bakımdan ilginç ve yararlı görülebilir:

- 1) 1987 tarihli AİD’ne ulaşmadaki zorluklar,
- 2) 1960-1980’ler dönemine ilişkin değerlendirme ve yorumları gözden geçirerek, daha sonraki dönemlerde nereden nereye gelindiğine ve gelineme-

---

* Makalenin ilk halini okuyup, katkıda bulunan Prof. Dr. Behlül Üsdiken’e teşekkür ederim.

diğine ilişkin tarihsel boyutu da gözeten bir Türk Yönetim-Örgüt Alanının Gelişimini, belki de daha sağlıklı, değerlendirme imkânı,

- 3) Özellikle genç akademisyenlere alanın gelişimine ve sorunlarına ilişkin toplu ve özet bir bilgi sunuş.

Beklenileceđi gibi, 1990'lar sonrasında Türk Yönetim yazınında önemli sayılabilecek gelişmeler ya da bazı durumlarda da "gelişmemeler" olmuştur. Bu "epilogue" niteliğindeki makalede ise 1990 sonrasındaki Türk Yönetim-Örgüt yazınına farklı açılardan (kuramsal yaklaşım, kullanılan terimler, araştırma yöntemleri gibi) değerlendiren bazı çalışmalar incelenecek, bulgu ve yorumları özetlenecek, benzerlikleri- farklılıkları sunulacak ve Türkiye'de Yönetim-Örgüt Alanının Gelişimi'ne ilişkin katkıda bulunulmaya çalışılacaktır. Yani bir "durum tesbiti" ya da Üsdiken ve Pasadeos'un (1993,73) ifadesi ile bir "stok tesbiti" yapılması yararlı olacaktır.

Hemen belirtmek gerekir ki, bu önemli konuda daha yakın tarihli çalışmaların varlığı bu makalenin yazarının işini hayli kolaylaştırmıştır. Bu bakımdan, yazar bu çalışmalarını yapmış olan değerli meslektaşlarına teşekkürlerini sunar.

1990'lar Öncesine İlişkin Bazı Gözlemler ve Değerlendirmeler

1990 sonrasına ilişkin değerlendirmelere geçmeden önce, 1990 öncesine ilişkin bazı gözlemlere ve değerlendirmelere kısaca değinilecektir. 1987 tarihli makalem zaten ekte sunulduğundan, bu kısımda diğer bazı çalışmalar kronolojik sırası ele alınacak ve böylece 1980 sonlarına kadarki "durumun" ana hatları özetlenecektir.

Türkiye'de işletme yönetimine ilişkin eğitim kurumları 1950'li yıllarda ortaya çıkmıştır (Üsdiken ve Pasadeos (1993,73) (Bu dönemin gelişmeleri için bkz. Aysan 1973; Çınar ve Saatçioğlu 1972 ve 1973; Heper ve Berkman 1979a). Bu ilk eğitim kurumlarına birazdan değinilecektir.

1960 ve 1970'li yıllarda bu eğitim kurumları çoğalmış, çeşitlenmiş ve İstanbul ve Ankara dışına da çıkmıştır. Buna koşut olarak 1960'lı yıllarda yönetim ve örgüt alanına odaklı dergiler de yayınlanmaya başlanmıştır (bkz.Üsdiken ve Pasadeos, 1993, 73). Bu dergiler;

İstanbul İTİA Dergisi (1963)
Eskişehir İTİA Dergisi (1965)
Sevk ve İdare Dergisi (1966)
Amme İdaresi Dergisi (1968)
Ankara İTİA Dergisi (1969)
ODTÜ Gelişme Dergisi (1970)
Adana İTİA Dergisi (1971)

Bursa İTİA Dergisi (1972)
İ.Ü. İşletme Fakültesi Dergisi (1972)
Boğaziçi Üniversitesi Dergisi (1972)'dir.

Diğer deyişle 1950'lerde alandaki ilk kurumlar oluşturulmuş, 1960'larda da alanda ilk dergiler yayınlanmaya başlanmıştır (Üsdiken, Selekler ve Çetin, 1998 – 63). 1960 öncesi yayınlar ise çok azdır. Örneğin; Öz-Alp ve Artan'ın (1977) Türkiye'de Yayınlanmış İşletmecilik Kitapları başlıklı bibliyografya çalışmalarında 190 kitaba yer verilmiş olup, bunun sadece dokuzu 1960 öncesine aittir. Bu arada 1943–1948 arasında 43 sayısı yayınlanan İşletme Mecmuası'nın işletme ekonomisine odaklanan 1950 öncesi bir dergi olarak tarihteki yerini belirterek geçelim (bkz. Üsdiken ve Erçek, 2008).

Yukardaki gelişmeler ve açıklamalar ışığında, Türkiye'de yönetim yazınının başlangıç dönemi olarak 1960'ları kabul etmek olasıdır (Berkman 1987; Üsdiken, Selekler ve Çetin 1998, 64). Zaten 1950'li yıllarda ülkemizdeki iktisat politikaları uyarınca özel sektöre yönelik canlandırılmış, 1960'lı yıllarda planlı dönem çerçevesinde bile özel sektör kuruluşları gelişmiş, holdingleşme süreci kuvvetlenmiş, kısacası iş yaşamındaki yönetim olayı Türk akademik dünyasının dikkatini çekmiş ve katkısına ilişkin talebi arttırmıştır.

1975 – 1989 yıllarını kapsayan araştırmalarında Üsdiken ve Pasadeos (1993) Amme İdaresi Dergisi, Eskişehir Anadolu Üniversitesi İİBF Dergisi, İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesi Dergisi ve ODTÜ Gelişme Dergisinde yayınlanmış olan makalelerin (107 Adet) atıf analizini yaparak, Türk Yönetim yazınına ilişkin bir değerlendirmede bulunmuşlardır. Bu değerlendirme özetle şu temel noktaları içermektedir:

Dönemin yazını esas olarak “İlkeler ve İşlevler” yaklaşımıyla ‘davranışçı’ görüşlerin etkileri altında kalmıştır. Durumsallık kuramı ise uzak ara ile arka plandadır (Üsdiken ve Pasadeos 1993, 86-87). Özellikle ABD ekolü çerçevesinde ve etkisinde, yönetim ve örgütler belli amaçları gerçekleştirmek için temel araç olarak görülmektedir. Akademik faaliyetler esas olarak “yol gösterici yaklaşım” etkisinde kalmışlardır (Heper ve Berkman, 1979a, 1979b).

Bu yönelişi yadırgamamak gerekir zira bu dönemde iki faktörün belirleyici olduğu ileri sürülebilir:

- 1) Yönetim alanındaki akademik faaliyetin nüvesinin iktisat fakültesi ve iktisadi ve ticari bilimler akademilerinin bünyesinde oluşması sürecinde, işletme iktisadi ve muhasebe ağırlıklı eğitim, yönetimin “teknik” konularına odaklanmaya neden olmuştur.
- 2) Yönetim alanındaki (kamu yönetimi dâhil) akademik kurumların oluşumunda ABD katkısı ve dolayısıyla etkisi önemli olmuştur. Örneğin, İstanbul

Üniversitesi bünyesinde İşletme İktisadı Enstitüsü 1950'lerin ortasında Ford Vakfı'nın mali, Harvard Üniversitesi'nin de eğitim desteği ile kurulmuştur (1968'de İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesi kurulmuştur). Bunu Ankara'da Türkiye ve Orta Doğu Amme İdaresi Enstitüsü ve Milli Prodüktivite Merkezi'nin, hemen sonra da Orta Doğu Teknik Üniversitesi İdari İlimler Fakültesi'nin (İşletme ve Kamu Yönetimi bölümlerinin) kuruluşu takip etmiştir.* Robert Koleji'nde de aynı dönemde işletme eğitimine başlanmıştır (Heper ve Berkman 1979a; Üsdiken ve Pasadeos, 1993). Bu son iki eğitim kurumunda gerek eğitim dilinin İngilizce olması ve gerekse de yabancı öğretim elemanlarının neredeyse tümünün Kuzey Amerika kökenli olmaları ABD etkisini daha da yoğun kılmıştır.

1966-1978 yıllarında yayınlanan Sevk ve İdare Dergisi'nde yer alan ve yönetim makalesi olarak nitelenen 131 makaleyi içerik analizi ile inceleyen Üsdiken, Selekler ve Çetin'in (1998) bulguları-yorumları şöyle özetlenebilir:

- Berkman'ın ekteki 1987 tarihli çalışmasının bulguları paralelinde genel öğütler veren ve bir yönetim tekniğini açıklama içerikli makalelerin oranı %80'lere yaklaşmakta, öte yandan veri tabanı olan bir araştırmaya dayandırılan yazıların oranı ise % 3,4'de kalmaktadır. Diğer bir deyişle, özgün ya da katkı yönü fazla olmayan çalışmalar söz konusudur (Berkman'ın 1987 çalışmasında birinci el bilgi üreten makale oranı %10'nun altında çıkmıştır).
- Yine Berkman'ın ekteki çalışmasının yorumları paralelinde özellikle ABD patentli yazın ve yaklaşım ithal edilmiş görünmektedir. Zaten Heper ve Berkman'ın 22 akademisyen ile derinlemesine yaptıkları mülakatlarda "sürekli olarak dışarıdan gelişi güzel yönetsel model, kuram ve tekniklerin alınmasından yakınılmış" ve "Batı ile etkileşim yaratıcı olamamaktadır" ifadesi ile karşılaşmıştır (Heper ve Berkman 1979b, 10). Esasında belki de daha gerekli olanın taklitçi, öykünmeci yaklaşım ve akademisyenlik yerine daha yaratıcı ve bağlam ilinti yaklaşım ile araştırma yapmak olduğu söylenebilir (Heper ve Berkman 1982, 167).

Nitekim 1975 – 1994 yılları arasında Amme İdaresi Dergisi'nde yayınlanan makalelerin en çok atıfta buldukları kitapların saptanmasından hareket eden Özen de (1995) Anglo-Amerikan yazını kaynaklı egemen işlevselci paradigmadan söz ederek çok sınırlı sayıda metaforun benimsenmesini Türk yazını için önemli bir sorun olarak nitelmiştir.

---

* ODTÜ-İİBF'nin ilk halinde Amme İdaresi, İş İdaresi yanında bir de Endüstri Yönetimi bölümü vardı (Bkz. Payaslıoğlu, 1996, 101-102).

1990'lar Sonrası Yönetim-Örgüt Yazınına İlişkin Bazı Gözlemler ve Değerlendirmeler

Bu bölüme Üsdiken ve Erden'in (2002) "1990'lı yıllarda Türkiye'de Yönetim Alanı: Disiplinin Yapısı ve Yaklaşımlar" başlıklı çalışmaları ve sonuçları ele alınarak başlanılacaktır.

Araştırma, dört akademik dergide 1990-1999 yıllarında yayınlanan makalelerin atıf analizine dayanmaktadır. Bu dergiler Amme İdaresi Dergisi, Eskişehir Anadolu Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimleri Fakültesi Dergisi, İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesi Dergisi ve ODTÜ Gelişme Dergisi'dir.

174 yönetim makalesi, hakemlerce, %45,4'ü örgüt ve yönetim, %36,2'si örgütsel davranış, %18,4 de personel/insan kaynakları alt alanlarına yerleştirilmiştir. Bu 174 makalenin analizi 2682 atıf üzerinden yapılmıştır (Üsdiken ve Erden, 2002, 97). Bulguların ve yorumların bazıları şöyle özetlenebilir:

- En fazla atıf alan kaynakların çok büyük bir bölümü ders kitabı niteliğindedir (ve kanımca makaleler yerine ders kitaplarına yoğun atıf daha güncel ve spesifik konulardan çok daha yerleşik ve genel konulara yönelindiğinin bir göstergesidir ve yine kanımca bu bakımdan olumlu bir gelişme gibi görünmemektedir).
- Örgütsel davranış alt alanı da "Türkçe akademik yazında 1990'lar için en güçlü bakış açısı olarak ortaya çıkmaktadır" (Üsdiken ve Erden, 2002, 108).

Üsdiken (2002) batıdaki yönetim yazınının gelişimini özetlediği ve değerlendirdiği çalışmasında ise 3 dönemden söz etmektedir:

"Yönetmenin Biliminde" Yöneticiler ve Yönetimcilik (yönetim için araştırma yapmak ve işe yarar olmak odaklı); Farklılaşma Dönemi (1980'lere doğru geçiş dönemi niteliğinde olup, örneğin nitel yöntemlere, değişik metaforlara hatta yönetim karşıtı söylemlere rastlanılmaya başlanması); 2000'lere Gelirken (yönetim için araştırma yerine, yönetimi ve örgütü araştırma odaklı olup, doğrudan yönetime yararlılık yöneliminden vazgeçilmesi ve keşfetmenin önemszenmesi durumu). Bu son dönemi güç kazanan neo-liberal politikalar, Japonya gibi değişik modellerin de incelenmesi ve bazı post-modern etiketli fikirlerin çekiciliğinin artması gibi gelişmeler de etkilemiştir (Üsdiken, 2002, 140).

Buradan Türkiye'deki yönetim yazınına geçen Üsdiken şu saptamalarda bulunmaktadır:

- Genelde ABD'den ithal edilen fikirlerin egemenliği sürmektedir. Yönetimde "ne olduğu" değil, ithal modele göre "nerede olduğu"na odaklanılmıştır.

- “Bilgi üretme” yaklaşımı hep kenarda kalmıştır.
- Yönetim alanındaki akademik faaliyet katıksız biçimde “yönetimci”dir; yani Türkiye’de akademik uğraşın özü yöneticilere yol göstermek olmuştur.
- Eleştirel bakış açıları ise yok gibidir.
- Zaman içinde veri temelli çalışmaların payı artıyor gibi görünse de bu daha çok, Üsdiken ve Erden’in ifadeleri ile (2001), “görünürde bilimselleşme” olarak nitelendirilmektedir.

“Görünürde bilimleşme” saptamasına Özen’in Türk yönetim yazınındaki “törenselleşme” eğilimine ve sorununa ilişkin değerlendirmeleri ile devam edilecektir (Özen 2002; Özen 2000). Özen’in 2002’deki çalışmasında, 1996-98 yılları arasında düzenlenen Ulusal Yönetim ve Organizasyon Kongreleri’nde sunulan bildirimler, yazının tek bir örgütsel paradigmaya dayanma eğilimi ile dayandırılan paradigmanın yöntemsel araçlarını yetersiz/yanlış kullanma eğilimi sorunları çerçevesinde incelenmiştir. Özen’e göre, bildirimler nesnelci-evrenselci yaklaşımı ve de Anglo-Amerikan yazınından türeyen popüler kavram ve kuramları sorgusuzca benimsemiş ve Türkiye’deki olguları ortaya koymakta ve Türkiye bağlamında incelemekte çok zayıf kalmıştır.

Ayrıca, veri toplama aracı olarak büyük ölçüde yine Anglo-Amerikan yazınında geliştirilmiş anketlerin kullanılması, yani “devşirme anketler” esasında batıdaki bazı modellerin Türkiye’deki geçerliliğinin sınanması gibi sıg ve yüzeysel bir ampirik yönelime ve birikime yol açmıştır (Özen, 2002).

Yakın zamanlarda, çok değişkenli analiz yöntemlerinin daha sık kullanıldığı nicel araştırmalarda artış görülmekle birlikte, bu araştırmaların yakından incelenmesi halinde, ulaşılan bulgular ile mevcut kuramlar arasında bir bağlantı kurulmadığı görülmektedir. Zira görgülcülük veri üretmek olarak algılanmakta, ama kuramsal alana katkı anlamında bilgi üretilememektedir (Özen, 2002, 189). “Törenselleşme” bilimsel bilgi değil ama bağlamsız bulgular yığınıdır (Özen, 2002, 195-196).

“Devşirme anketler” sorununa Erdemir’in (2008) araştırması da ışık tutmaktadır. 2002-2007 yıllarındaki Ulusal Yönetim ve Organizasyon Kongreleri’ne sunulan bildirimlerin kullandıkları ölçekleri inceleyen Erdemir, 574 bildirimden 211’ni (%37) çalışmasının kapsamına almıştır. 211 bildirimde 345 adet ölçek kullanılmış olmakla birlikte, bildirimlerin %75’inde ölçekler uyumlama yapılmadan olduğu gibi kullanılmıştır. Uyumlanmış veya doğrudan Türkiye’de geliştirilmiş ölçekleri kullanmış çalışmaların oranı sadece %13 dür (Erdemir, 2008, 400). (“Hazır ölçek” kullanımı kanımca “beleşçilik” kaynaklı da olabilmektedir). Özetle, bilgi üretmekten çok, veri üretmeye yarayan bir ham ya da törenselleşme görgülcülük Türkiye’deki yönetim-örgüt

yazınına damgasını vurmuştur. Sonuçta, Türkiye bağlamında yönetim-örgüt olgularını anlamak ve açıklamakta çoğu zaman yetersiz ve zayıf kalınmıştır.

Yıldırım'ın (2002) Türk yönetim-örgüt yazınına neredeyse anket ve test yapmaya indirgemiş bu yaklaşıma eleştirisi de dikkat çekmektedir. Yıldırım ayrıca değişik paradigmalara göz ardı, hatta bilim dışı ilan edildiğini belirtmiştir. Bu süreçte, "yabancı kaynaklı kuram ve düşüncelerin Türkiye'de uygulanması, çoğu çalışmanın odak noktası olmuştur" (Yıldırım, 2002, 178). Hâlbuki nitel araştırmaların da bilimsel bilgiyi zenginleştirmede işlevi olduğunu kabul etmek gerekir.

Ulusal Yönetim ve Organizasyon Kongreleri'nde sunulan bildiriler üzerinden yapılan nitel'e yönelik iki çalışmada (Bayraktaroğlu ve Yıldırım, 2003; Kutanis, Bayraktaroğlu ve Yıldırım, 2007) önce Türk sosyal biliminde genel olarak pozitivist anlayışın ve nicel araştırmanın egemen oluşu vurgulanmakta, yönetim-organizasyon alanında da bu yaklaşımın adeta bilim yapmanın yegâne yolu olarak algılandığı ileri sürülmekte ve söz konusu kongre bildirilerinin yöntem açısından sınıflandırılması sonucunda da nitel yöntemlere dayalı araştırmaların (mülakat, örnek olay, içerik analizi, odak grup, hayat hikâyesi, metafor analizi gibi) halen çok az olduğu ve istikrarlı bir seyir izlemediği belirtilmektedir.

Akademik çevrelerdeki "nicel"e ağırlık verilmesi, nitelin emek-yoğun olması ve uzun zaman alması ve de zaman zaman "nesnelliliğin" eleştiri ve tartışma konusu yapılması, nitel yöntemlerin kullanılmasını kısıtlayan başlıca nedenler olarak sıralanmıştır (Kutanis, Bayraktaroğlu ve Yıldırım, 2007, 241).

1998-2007 yıllarındaki Ulusal Yönetim ve Organizasyon Kongreleri'nde sunulan Örgüt Teorisi ve Örgütsel Davranış konulu bildirileri inceleyen Yozgat ve Kaplan'ın (2008) çalışmasından da söz etmek gerekir. Bibliyometrik profili saptamaya yönelik araştırmada 311 adet bildiriye 5889 adet atıf incelenmiştir. Bulgular şöyle özetlenebilir:

- Atıfların %65'i makalelere, %26,66'sı kitaplardır. Atıfların üçte biri son beş yılda yayınlanan makalelere yapılmıştır. (Kanımca bu alanı daha yakından takip etmek anlamına gelmektedir; ancak yakın takibin anlamlı olabilmesi için "düz ithal" yönelimine saplanmamak gerekir. Öte yandan bu durumu internet kanalıyla dergilere ulaşma imkânının artması ile de açıklamak olasıdır.) (Bu nokta 16. Yönetim ve Organizasyon Kongresi'nin oturumlarından birinde Doç. Dr. Recai Coşkun tarafından dile getirilmiştir.)
- En sık atıf yapılan yabancı dergiler gerçekten alanın saygın ve itibarlı dergileri olmuştur. Bu olumlu bir gelişmedir; ancak yine de hemen yukarıda belirtilen yanlışa düşmemek gerekir.
- En sık atıf yapılan Türkçe dergiler Amme İdaresi Dergisi ve Yönetim Araştırmaları Dergisi'dir. Zaten, Duygulu ve Bağcı'da (2008) işlem maliyeti,

kaynak bağımlılığı, vekâlet teorisi ve kurumsallık teorileri gibi daha değişik yaklaşım ve kuramların sadece YAD’da yer aldığına dikkat çekmiştir.

Bu bölümde son olarak Berkman’ın (2007) “İşletmelerin Toplumsal Sorumluluğuna İlişkin Türkiye’deki Akademik Çalışmalardan Bazı Örnekler ve Gözlemler” başlıklı çalışmasına değinilecektir. Çalışmada kısaca paydaş kavramı ve sosyal sorumluluk ile ilgili gelişmeler özetlenmiş, Türkiye’de son 10-15 yılda bu konuda yapılmış özellikle görgül araştırmalar incelenmiştir. Berkman’ın gözlemleri şöyle özetlenebilir:

- İşletmelerin toplumsal sorumluluğu özellikle gelişmiş ülkelerde güçlü bir akım olmuştur. Ancak belirtmek gerekir ki, gelişmiş ülkelerde yaklaşımlar ve uygulamalar türdeş değildir. Örneğin Anglo-Amerikan ve Kara Avrupası ekolleri hayli farklıdır.
- Türkiye’de ise bu konuda işletmelere yönelik bir baskı yakın zamanlara kadar zayıf kalmış, ancak ilk başlardaki “hayırseverlik” ağırlıklı kişisel ya da patron yaklaşımının yerini giderek kurumsal sosyal sorumluluk yaklaşımı almaya başlamıştır.
- Türkiye’deki bazı işletmelerin toplumsal sorumluluk faaliyetlerini inceleyen çalışmalar ise özellikle anket ve internet gibi yöntemlere dayanarak “normatif” bir portre çizer olmuştur. Yani etik ve sosyal sorumluluk konularında fiili durum ve uygulamalar hakkında çalışmalar neredeyse yoktur. Öte yandan farklı nitelikteki işletmelerin (örneğin KOBİ’lerin) ele alınması olumlu bir gelişme olarak görülebilir.

Sonuç/Sonuç?

Sonuç olarak Türkiye’de Yönetim ve Örgüt Alanında 2000’lerde, “ABD” ve “anket” egemenliğinin sürdüğü, ancak öte yandan da kuramsal katkı sağlayan, “esaslı” çalışmaların ve “çeşitliliğin” az da olsa giderek arttığı ve geleceğe ilişkin iyimserliği bir ölçüde sürdürmenin mümkün olduğu söylenebilir.

Diğer bir nokta da, Ulusal Yönetim ve Organizasyon Kongreleri’nin Türk Yönetim-Örgüt alanına ilişkin önemli yeridir. Koçel’in (2008) “1993’ten 2008’e Yönetim ve Organizasyon Kongreleri” değerlendirmesi bu bakımdan hayli açıklayıcıdır. Kongrenin ilk hareket noktası alandaki kıdemli ve de genç akademisyenleri bir araya getirerek, ülkemizde yapılacak saha araştırması ağırlıklı çalışmaların sergileneceği bir platform oluşturma arzusu olmuştur. Bu espri ile ilki 1993’de Boğaziçi Üniversitesi İİBF ile İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesi öncülüğünde gerçekleştirilen Yönetim ve Organizasyon Kongresi, Başkent Üniversitesi İİBF tarafından düzenlenen 5. Kongre’den sonra yukarıdaki hususlara dayalı bazı ilke kararları almıştır.

Bunlar özetle;

- “Genel teorik ve normatif nitelikteki çalışmalardan çok, ülkemizde yapılacak saha araştırmalarına dayanan çalışmaları sergilemek kongrenin ana konsepti olacaktır”.
- “Kongre esas itibariyle sadece akademisyenleri kapsayacaktı. İş hayatına ve doğrudan uygulamaya hitap eden bir kongre olmayacaktı”.
- “Akademik anlamda tanım, tasnif, ölçme, hipotez geliştirme, fiili data toplayarak test etme, ileri düzeyde araştırma yöntemleri kullanma..., yapıları uluslararası çalışmalarla karşılaştırma esas olacaktır” (Koçel, 2008, XIV-XV).

17’ncisi Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İİBF tarafından yapılacak olan Ulusal Yönetim ve Organizasyon Kongresi’nin öncekiler gibi sunulan bildiriler ve tartışma platformları ile Türk Yönetim-Örgüt alanının gelişimine katkıda bulunacağını biliyoruz. Kanımca bu katkı öncelikle son dönemlerde daha çeşitli ve değişik eleştirel yaklaşım ve kuramların da tartışılmaya başlanması ile zenginleşmektedir. Çeşitlilik, yönetim-örgüt alanını daha çekici ve gerçekçi kılacaktır (Sargut, 2002, 126).

Ancak bu çeşitlilik hem Türkiye bağlamı ile ilintili olmalı yani anlamlı ve geçerli olmalı, hem de incelenişi sağlıklı nicel ve nitel yöntemlerle yapılmalıdır. Galiba bilim de budur.

Kaynakça

- Aysan, M. (1973), "Türkiye'de İşletmecilik Eğitiminin Durumu ve Gelişme İmkanları", *Sevk ve İdare Dergisi*, 8 (61), 9-14.
- Bayraktaroğlu, S. ve E. Yıldırım (2003), "Nitel Araştırmanın Dayanımlı Hafifliği", 11. Ulusal Yönetim Organizasyon Kongresi Bildiriler Kitabı, 415-419.
- Berkman, Ü. (1987), "Amme İdaresi Dergisi'nde Yayımlanan Makaleler ve Türk Yönetim Bilimi", *Amme İdare Dergisi*, 20(4), 19-42.
- Berkman, Ü. (2007), "İşletmelerin Toplumsal Sorumluluğuna İlişkin Türkiye'deki Akademik Çalışmalardan Bazı Örnekler ve Gözlemler", *İÜ. İşletme İktisadi Enstitüsü Dergisi, Yönetim*, 18(56), 3-9.
- Çınar, Ü. ve Ö. Saatçioğlu (1972), "Türkiye'de İşletmecilik Eğitiminin Durumu ve Gelişimi", *Sevk ve İdare Vakfına sunulan rapor*.
- Çınar, Ü. ve Ö. Saatçioğlu (1973), "Türkiye'de İşletmecilik Eğitiminin Geliştirilmesi Hedefiyle Alınması Gereken Tedbirler", *Sevk ve İdare Dergisi*, 8(61), 23-29.
- Duygulu, E. ve Z. Bağcı (2008), "Örgüt ve Yönetim Yazınında Dört Kuram ve Türk Yönetim Yazınına Yansımaları", 16. Ulusal Yönetim ve Organizasyon Kongresi Bildiriler Kitabı, 866-869.
- Erdemir, E. (2008), "Yönetim ve Örgüt Araştırmalarında Ölçek Kullanımı: Yönetim Organizasyon Kongre Bildirileri Örneği", 16. Ulusal Yönetim ve Organizasyon Kongresi Bildiriler Kitabı, 397-403.
- Eryılmaz, M. (2008), "Sene 2008: Türk Yönetim/Organizasyon Yazınındaki Nitel Araştırmaya Dayalı Çalışmalar Hala Törenselsel Mi?", 16. Ulusal Yönetim ve Organizasyon Kongresi Bildiriler Kitabı, 404-408.
- Heper, M. ve Ü. Berkman (1979a), "Administrative Studies in Turkey: A General Perspective", *International Social Science Journal*, 31, 305-327.
- Heper, M. ve Ü. Berkman (1982), "A Research Note on the Relevance of Administrative Research and Training: The Turkish Case", *Canadian Journal of Development Studies*, 3(1), 167-173.
- Heper, M., ve Ü. Berkman (1979b), "Türkiye'de Kamu Yönetimi Araştırma ve Eğitiminde Kavramsal Kuram ve Yöntem Sorunları", *Amme İdaresi Dergisi*, 12(2) 3-18.
- Katrinli, A., Ö. Özmen ve Y. Arbak (1995), "Kamu Yönetimi Disiplininde Yöntem" *Kamu Yönetimi Disiplini Sempozyum Bildirileri I. Cilt, TODAİE*, 31-36.
- Koçel, T. (2008), "Önsöz: 1993'ten 2008'e Yönetim ve Organizasyon Kongreleri", 16. Ulusal Yönetim ve Organizasyon Kongresi Bildiriler Kitabı, xiii-xvii.

Kutanis, R., S. Bayraktaroğlu ve E. Yıldırım (2007), "Nitel Araştırmanın Dayanımlı Hafifliği-2: İdealler ve Gerçekler", 15. Ulusal Yönetim ve Organizasyon Kongresi Bildirileri Kitabı, 233-243.

Öz-Alp, Ş. ve S. Artan (1977), Türkiye'de Yayınlanmış İşletmecilik Kitapları, Eskişehir: Eskişehir İTİA Yayını.

Özen, Ş. (1995), "Kamu Yönetimi Yazınımız ve Örgütler-Yönetim Çalışma Alanı: Tehlikeli İlişkiler", Kamu Yönetimi Disiplini Sempozyum Bildirileri I.Cilt, TODAİE, 71-96.

Özen, Ş. (2000), "Türk Yönetim/Organizasyon Yazınında Yöntem Sorunu: Kongre Bildirileri Üzerine Bir İnceleme", DAÜ Turizm Araştırmaları Dergisi, 1(1), 89-118.

Özen, Ş. (2002), "Türkiye'deki Örgütler/Yönetim Araştırmalarında Törenselleşme Sorunu", Yönetim Araştırmaları Dergisi, 2(2), 187-213.

Payaslıoğlu, A. (1996), Türk Yüksek Öğretiminde Bir Yeniliğin Tarihi: Barakadan Kampüse 1954-1964, Ankara:ODTÜ.

Sargut, S. (2002), "Bilimin İkilemi: Belirlenirlik ya da Belirlenmezlik", Yönetim Araştırmaları Dergisi, 2(2), 121-126.

Üsdiken, B. (1995), "Örgüt Kuramında Yeni Yol Ayrımları: Kuzey Amerika, Avrupa ve Türkiye", Kamu Yönetimi Disiplini Sempozyum Bildirileri I.Cilt, TODAİE, 97-100.

Üsdiken, B. (2002), "Tarihsel Bir Bakışla Bilim-Yönetim Birlikteliği", Yönetim Araştırmaları Dergisi, 2(2), 127-154.

Üsdiken, B. ve D. Çetin (1999), "Türkiye'de Akademik Dünyanın Yönetme İşine Yaklaşımında 1950li Yıllarla Birlikte Ne Değişti?", Amme İdaresi Dergisi, 32(4), 48-65.

Üsdiken, B. ve M. Erçek (2008), "İşletme İktisadının Uygulama Dünyasına Yönelişi: İşletme-İşletme Ekonomisi ve Organizasyon Mecmuası", 16. Ulusal Yönetim ve Organizasyon Bildiriler Kitabı, 47-48.

Üsdiken, B. ve Y. Pasadeos (1992a), "Türkiye'de Yayımlanan Yönetimle İlgili Veri Temelli Makalelerde Yöntem", ODTÜ Gelişme Dergisi, 19(2), 249-266.

Üsdiken, B. ve Y. Pasadeos (1992b), "Türkiye'de Yayımlanan Yönetimle İlgili Makalelerdeki Atıflar Üzerine Bir İnceleme", Amme İdaresi Dergisi, 25(2), s.107-137.

Üsdiken, B. ve Y. Pasadeos (1993), "Türkiye'de Örgütler ve Yönetim Yazını", Amme İdaresi Dergisi, 26(2), 73-93.

Üsdiken, B. ve Z. Erden (2001), "Örnek Alma, Mecbur Tutulma ve Geçmişe Bağımlılık: Türkiye'deki Yönetim Yazınında Değişim", Amme İdaresi Dergisi, 34(4), 1-31.

Üsdiken, B. ve Z. Erden (2002), "1990'lı Yıllarda Türkiye'de Yönetim Alanı: Disiplinin Yapısı ve Yaklaşımlar", Yönetim Araştırmaları Dergisi, 2(1), 91-112.

Üsdiken, B., N. Selekler ve D. Çetin (1998), "Türkiye'de Yönetim Yazınına Egemen Anlayışın Oluşumu: Sevk ve İdare Dergisi Üzerine Bir İnceleme", Amme İdaresi Dergisi, 31(1), 57-88.

Üstüner, Y. (1995), "Kamu Yönetimi Disiplininde Kimlik Sorunsalı", Kamu Yönetimi Disiplini Sempozyum Bildirileri I.Cilt, TODAİE, 59-69.

Yıldırım, E. (2002), "Cogito Ergo Sum'dan Vivo Ergo Sum'a Örgütsel Analiz", Yönetim Araştırmaları Dergisi, 2(2), 155-185.

Yozgat, U. ve N. Kaplan (2008), "Yönetim ve Organizasyon Kongreleri'nde Sunulan Bildirilerin Bibliyometrik Profili: Örgüt Teorisi ve Örgütsel Davranış Bildirileri Üzerine Bir Araştırma", 16. Ulusal Yönetim ve Organizasyon Kongresi Bildiriler Kitabı, 409-416.